

REFORMI ÜLDISED PÕHIMÕTTED

1. Vabatahtlik pensioni kogumine

1.1. Inimesed, kes on juba II sambaga liitunud, jäävad vaikumisi II sambaga liitunuks ja noored, kes sisenevad tööturule, liituvad vaikumisi II sambaga.

1.2. Maksemäärad jäävad kehtima: 2%+4%.

1.3. Inimesed, kes omal ajal II sambaga ei liitunud (sündinud 1982 või varem), saavad õiguse liituda. Vanuselisi piiranguid ei seata (sissemakseid ei tehta, kui inimene saab juba II sambast pensionit).

1.4. Kui inimene ei soovi II sambast pensioni koguda, saab ta vastava avalduse esitamisega selle lõpetada või maksete tegemisega üldse mitte alustada.

1.5. Kui inimene lõpetab maksete tegemise II sambasse, jääb tema seni kogutud raha pensionifondi, kus seda edasi investeeritakse, kuni ta ei ole otsustanud raha pensionifondidest välja võtta.

1.6. Kui inimene soovib makseid tegema hakata, saab ta teha vastava avalduse ja maksetega uuesti alustada.

1.7. Avaldused makse tasumiseks või mitte tasumiseks jõustuvad samadel kuupäevadel, kui toimub pensionifondi osakute vahetamine, so 1. jaanuarile ja 1. maile järgnev esimene tööpäev ning 1. september või sellele järgnev esimene tööpäev. Tööandjatel tekib kohustus kontrollida oma kõiki töötajaid, kas neil on makse tasumise kohustus või mitte. Kontroll tehakse Pensioniregistris, mis kõikide inimeste avaldused registreerib.

1.8. Ka avalduste esitamisel rakendatakse samu tähtaegu, mis pensionifondi osakute vahetamise puhul. See tähendab, et avaldus tuleb esitada vähemalt kuu aega enne avalduse realiseerimise kuupäeva kas novembri, märtsi või juuli lõpuks. Erandiks on reformi käivitumise aasta 2020, mil avaldused tuleb esitada 31. augustiks, et makse tasumise saaks vastavalt lõpetada või vabatahtlikud sambaga liitujad saaksid makse tasumisega alustada 2021. aasta 1. jaanuarile järgneval esimesel tööpäeval.

1.9. Säilib olemasolev pensionifondi loosimise kord juhuks, kui tööturule sisenev noor ei ole oma esimese sissemaks tegemise hetkeks veel pensionifondi valinud. Loositud fondi saab igal ajal ära muuta.

2. Raha väljavõtmine pensioni kogumise ajal

2.1. Kõik pensionikogujad saavad õiguse kogu oma II sambasse kogutud raha soovi korral välja võtta. Raha väljavõtmisega lõpeb ka maksete tegemine II sambasse. Pensioni kogumise ajal saab sellist raha väljavõtmise võimalust kasutada kahel korral.

2.2. 1982. aastal ja varem sündinud inimesed, kes liituvad II sambaga nüüd vabatahtlikult, saavad raha sambast esimest korda välja võtta siis, kui liitumisest on möödunud vähemalt 10 aastat.

2.3. Kui inimene on raha II sambast välja võtnud, on tal õigus II sambas uuesti raha koguma hakata. Selline õigus tekib tal, kui II sambast väljumisest on möödunud 10 aastat. Oma õiguse kasutamiseks tuleb tal esitada vastav avaldus.

2.4. Kui inimene on II sambaga uuesti liitunud ja sinna raha kogunud, on tal sambaga uuesti liitumisest 10 aasta möödumisel veel korra õigus soovi korral kogutud raha välja võtta. Raha väljavõtmisega lõpeb ka maksete tegemine II sambasse.

2.5. Kui pensionikoguja on II sambast raha kaks korda välja võtnud, siis sambaga uuesti liituda ja makseid teha ta enam ei saa. Seega ei kogune talle II sambasse enam raha ja pensionieas jääb talle üksnes I samba pension.

2.6. Raha makstakse välja pensionifondi osakute vahetamise kuupäevadel: 1. jaanuarile ja 1. maile järgnev esimene tööpäev ning 1. september või sellele järgnev esimene tööpäev.

2.7. Raha makstakse välja ühe aasta jooksul. Kui kogutud summa ei ületa 10 000 eurot, makstakse raha välja ühe osamaksena. Kui kogutud summa on suurem, tehakse esimene osamakse 10 000 euro ulatuses ja ülejäänud raha makstakse välja kahe järgmise osamaksena¹. Lõplik piirmäär otsustatakse valitsuskabineti 12. septembri 2019 nõupidamisel pärast rahandusministeeriumi täiendavat analüüsi.

2.8. Kui inimene soovib pensioni kogumise ajal oma II samba raha välja võtta, siis peab ta võtma välja kõik pensionisäästud, st raha osaline väljavõtmine pole lubatud.

2.9. Raha väljavõtmise avalduste esitamisel rakendatakse samu tähtaegu, mis pensionifondi osakute vahetamise puhul. See tähendab, et avaldus tuleb esitada vähemalt kuu aega enne avalduse realiseerimise kuupäeva (vastavalt novembri, märtsi või juuli lõpuks). Erandiks on reformi käivitumise aasta 2020, mil avaldused tuleb esitada 31. augustiks, et esimene osamakse saaks toimuda 2021. aasta 1. jaanuarile järgneval esimesel tööpäeval.

3.0. Kui inimene võtab II sambasse kogutud raha välja, tuleb tasuda tulumaks.

3. Raha väljamaksmine pensionieas

3.1. II samba pensioniiga on riiklik vanaduspension iga.

3.2. Kehtima jääb I samba reformiga tehtud muudatus, et lisaks riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensionile ikka jõudmisele tekib inimesel õigus kohustuslikule kogumispensionile ka siis, kui talle on määratud riikliku pensionikindlustuse seaduse § 9¹ alusel paindlik vanaduspension (rakendub 1. jaanuarist 2021).

3.3. II sambast lubatakse raha välja võtma hakata ka siis, kui inimene on jäänud töövõimetuks. Raha varasem väljamaksmine puuduva töövõime korral võrdsustatakse pensioni maksmisega

---

¹ Näiteks inimesele, kes on kogunud 40 000 eurot ja esitab II sambast väljamaksete saamiseks avalduse hiljemalt 31. augustiks 2020, makstakse järgmise aasta jaanuaris välja 10 000 eurot; mais 15 000 eurot ja septembris 15 000 eurot. Uuesti on sellisel inimesel õigus II sambaga liituda 2031. aasta 1. jaanuarist.

ja kohaldatakse sarnaseid maksureegleid nagu väljamaksete skeemidel, mida kasutatakse pensionieas.

3.4. Pensioniikka jõudes on iga inimese enda otsustada, mil moel oma II sambasse kogutud raha kasutama hakata – ühekordne väljamakse, fondipension, pensionileping. Selleks, et motiveerida inimesi II samba raha pikaajaliselt kasutama, kaalutakse pikema tähtajaga väljamaksete skeemidele soodsamaid maksureegleid, nagu III sambas juba täna on.

3.5. Juba kokkulepitud fondipensionid kehtivad vaikumisi edasi ja nende tingimused ei muutu. Samuti jääb kehtima põhimõte, et inimesed võivad oma kokkulepitud fondipensionid lõpetada. Kui inimene otsustab oma fondipensioni lõpetada, siis on tal õigus leppida kokku uus fondipension, sõlmida pensionileping või võtta raha korraga välja.

3.6. II sambaga liitunud inimeste võrdse kohtlemise tagamiseks võimaldatakse ka neil inimestel, kellel pensionileping on juba sõlmitud, oma lepingust välja astuda ja ülejäänud raha soovi korral korraga välja võtta. Pensionilepingute ülesütlemise täpsemad tingimused vajavad veel väljatöötamist.

4. Investeerimiskonto kasutamine

4.1. Võimalusega raha II sambast juba pensioni kogumise ajal välja võtta kaasneb võimalus II samba raha investeerimiskontole kanda. Analüüsime võimalusi maksustada investeerimiskontole kantud vara kontolt väljumise hetkel.

4.2. Täiendavalt analüüsitakse lahendusi, mis võimaldaks ka jooksvaid II samba sissemakseid läbi investeerimiskonto investeerida. See eeldab pisut keerukama pensioni investeerimiskonto süsteemi ülesehitamist.